

Biblioteka
OLOVKA, TUŠ I PERO

Br. 24

Urednik
Borislav Pantić

Izvršni urednik
Darko Tuševljaković

Naslov originala
PRINCE VALIANT® VOL. IV 1943-1944
BY HAL FOSTER

Dizajn korica
Dragan Bibin

Copyright © 2014 King Features Syndicate, Inc.™ Hearst Holdings, Inc.
Copyright © 2014 za ovo izdanje Čarobna knjiga

PRINC VALIJANT
ČETVRTI TOM: 1943–1944.
HAROLD R. FOSTER

Izdavač:
Čarobna knjiga, Beograd

Za izdavača:
Borislav Pantić

Izvršni urednik
Darko Tuševljaković

Lektura i korektura:
MAHAČMA

Prelom i priprema za štampu:
Miodrag Nikolić

Plasman:
021/439-697

Štampa:
Rotografika, Subotica

Tiraž:
2.000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

741.5
741.5.071.1 Фостер Х.

ФОСТЕР, Харолд, 1892-1982
Princ Valijant. Tom 4, 1943-1944 / Harold R. Foster ; s engleskog preveo Žika Bogdanović.
- Beograd : Čarobna knjiga, 2014 (Subotica : Rotografika). - 111 str. : ilustr. ; 24 cm. -
(Biblioteka Olovka, tuš i pero ; br. 24)

Prevod dela: Prince Valiant. Vol 4, 1943-1944 / by Hal Foster. - Tiraž 2.000.

ISBN 978-86-7702-365-2

COBISS.SR-ID 20912462

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Princ Valijant

ČETVRTI TOM: 1943–1944. HAROLD R. FOSTER

S engleskog preveo

Žika Bogdanović

Srednjovekovni zamak preveo Darko Tuševljaković

Čarobna
knjiga

SREDNJOVEKOVNI ZAMAK HALA FOSTERA U DANIMA PREDSEDNIKA RUZVELTA

Predgovor Brajana M. Kejna

Usvom stripu „fusnoti”, *Srednjovekovnom zamku*, koji počinje negde na sredini ovog izdanja, Hal Foster upoznaje čitaoce sa svakodnevnim životom lorda i ledi Harvud.

Harvud? Čekajte, otkud sad to ime? Da li je Foster u stripu ijednom pomenuo ime „gospodara zamka”? Ne, zapravo nije. Međutim, više od dvanaest godina kasnije, u svojoj „spin-of” knjizi *Srednjovekovni zamak*, porodici jeste dao ime „Harvud” (*Hejstings haus*, 1957)

Ostaviti glavnog lika bez imena predstavlja zanimljiv postupak u bilo kom mediju, ali u stripu to nije teško izvesti, jer se ionako više pokazuje nego što se objašnjava. Veći je problem ne nadenuti liku ime u prozno orijentisanoj verziji, pa su stoga urednici *Hejstings hausa*, kad je priča pretočena u ilustrovanu knjigu, želeli neko ime. A Foster se, očigledno, mučio oko smišljanja imena: naposljetku, mladi Arn iz *Srednjovekovnog zamka* nije onaj Arn kojeg znamo i volimo iz *Princa Valijanta* – taj se, na kraju krajeva, neće pojaviti još tri godine. (Setite se, kad se pojavio *Srednjovekovni zamak*, Val je tek imao da otme – ovaj, „zavede” – Aletu.) Da, verni čitaoci će možda ostati zbunjeni, ali dovoljno je reći da je Foster mnogo voleo ime Arn.

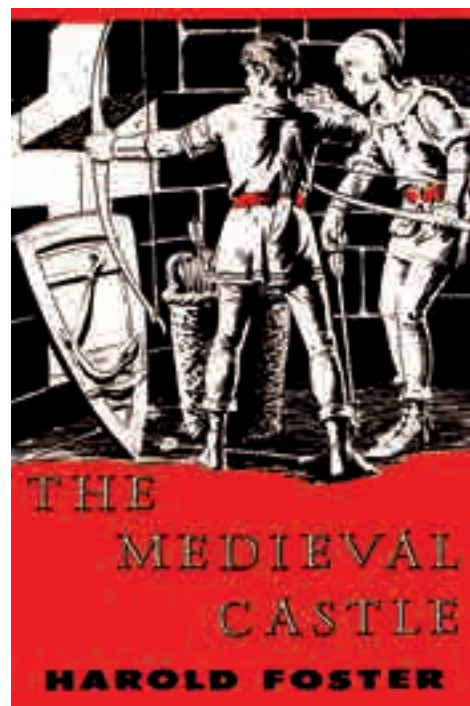
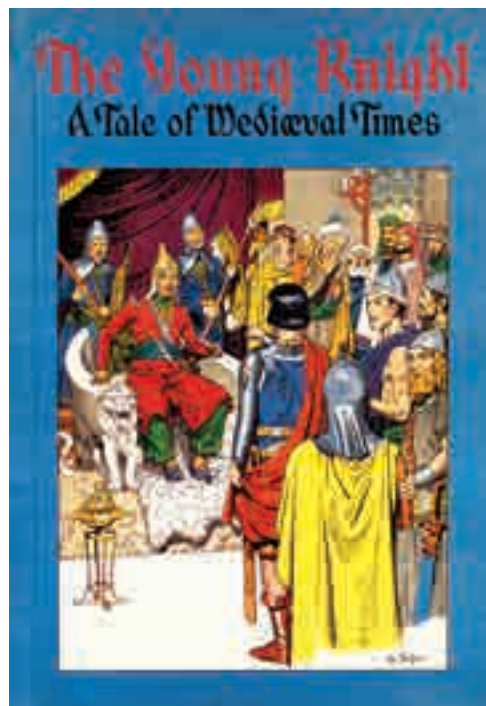
Srednjovekovni zamak (*Medieval Castle*), skupa sa svojom atraktivnom ligaturom „æ” (koje nema u naslovu knjige), odvija se malo pre Prvog krstaškog rata, započetog 1095. godine nove ere. To se drastično razlikuje od vremena *Princa Valijanta: U danima kralja Artura*, koji se odvija u poznom 5. i ranom 6. veku nove ere, pola milenijuma ranije. Obratite pažnju na velike razlike u arhitekturi, u odevanju, u izgledu oružja između ta dva stripa. Dobro: nema ih. Ali bar opet nije reč o poznatoj borbi dveju porodica sa ubačenim ljubavnim zapletom, zar ne? Ne. Reč je o tome, a uz tempo od samo tri slike nedeljno ni razvoj likova baš ne ide posebno brzo. Pa, zašto ga je Foster onda stvorio? Zašto je oduzeo ceo jedan kaiš od Valovih putovanja po arapskom svetu, po kom je, poput pećinskog čoveka, vukao Aletu za kosu, zbog tog drugorazrednog stripa? Zato što se Amerika u tom času nalazila usred Drugog svetskog rata i vladala je nestašica papira.

Srednjovekovni zamak („Nova uzbudljiva priča”) počeo je da izlazi 23. aprila 1944. godine (i izlaziće malo duže od godinu i po). U tom trenutku Sjedinjene Američke Države učestvovala su u ratu nešto više od dve godine. Fosterov sin Artur služio je kao vojnik. Štednja je postala način života. Hrana, odeća, gorivo, pa čak i papir racionisani su kako bi se pomoglo ratnoj akciji. Za prva tri racionisana artikla je jasno kako su mogli da pomognu trupama, ali papir? Zašto papir? Evo odgovora: vojsci je bio potreban papir zato što nije imala dovoljne zalihe pamučnih vlakana od kojih se proizvodio pamučni barut za ručno oružje i artiljeriju.

Jeste li ikad gledali film o Drugom svetskom ratu i čuli kako neko pominje „pamučni barut”? Stručni termin je *nitroceluloza* i u pitanju je visokonitrirani eksploziv koji se koristi pri izradi „bezdimnog baruta” (nalik TNT-u). Pre nego što je Amerika ušla u rat Anglo-francuska komisija za nabavku osnovala je *Tenesi pauder kompani* kako bi proizvodila municiju. (Strane zemlje koje poseduju fabriku za proizvodnju municije na američkom tlu? Neverovatno.) Kad je

Francuska pala, Britanija je preuzela firmu i angažovala *Dipon* da sagradi i povede pogon na površini od šest hiljada jutara severno od Memfisa. Preko devet hiljada crnih i belih radnika je, radeći u tri smene, podiglo fabriku za manje od godinu dana. (Kralj Artur bi voleo da je imao tu ekipu na izgradnji Kame-lota!) U maju 1941. godine američka vlada preuzela je fabriku i preimenovala je u *Čikaso ordnans vorks*. U punoj snazi fabrika je upošljavala više od osam hiljada žena. Ipak, čak i uz dobar prinos pamuka i pogon koji je radio punom parom, vlakana za pamučni barut kojim se puni municija nije bilo dovoljno.

Zapravo, upotreba „papirne pulpe”, to jest papirnih vlakana umesto pamučnih, starija je više od deset godina od otkrića pamučnog baruta Kristijana Fridriha Šenbajna. Ali papirna pulpa je nestabilna, što nije dobro za eksploziv. Međutim, problem je ubrzo prevaziđen i do jeseni 1941. godine vojska je u proizvodnji bezdimnog baruta izbeljenu sulfitnu pulpu zamenila pamučnim vlaknima. Otprilike u to vreme vojska je procenila da će nastupiti nestašica papira. Pod vođstvom Norberta A. Makene, direktora Odeljenja za pulpu, papir, štampu i izdavaštvo Kancelarije za upravljanje proizvodnjom, papir je postao najtraženiji ratni materijal u Americi, kako tvrdi Vil Mari u svom članku „Stripovi

(IZNAD) SPUTAN ŠABLONOM: Uzorci 1 i 2 (stranice 30 i 48 drugog toma *Princa Valijanta* u izdanju *Čarobne knjige*, prim. ur.) pokazuju kako je Foster, neopterećen šablonom, umeo da menja dinamiku rasporeda slika u određenim sekvencama. Uzorci 3 i 4 (originalne table 760 i 761) predstavljaju prve dve stranice nacrtane po novim pravilima i sadrže izvrsne crteže, ali s daleko manje opcija – iako je „rešetkasti” raspored i dalje dozvoljavao kombinaciju velika slika / dve manje slike, što se vidi na uzorku 5, rođenju blizanaca (tabla 767).

zlatnog doba s crne berze!” *Komik buk marketplejsa*. Prema časopisu *Tajm*, „papirni policajac Makena” procenio je da je vojska tokom 1942. godine potrošila 30% celokupne zalihe, što je za izdavače moglo biti pogubno.

Izdavači su se opravdano unervozili. Raspodela potrošnje papira je 1943. godine ostala ista kao 1942, ali je kasnije zakinjuto 10%, a onda, 1944, još 25%. Kako bi obezbedili prostor za nova izdanja, izdavači knjiga i periodike morali su da smanje proizvodnju uspešno prodanih naslova, pa je tako i u stripskoj rubrici strip od cele stranice potpao pod uredničke intervencije. Vilijem Randolph Herst je svojevremeno obećao Fosteru celu stranicu, ali rat je trajao i to je zahtevalo određene ustupke. U Fosterovom slučaju ustupak je upravo *Srednjovekovni zamak*. A i ko bi želeo da ga proglase neamerikancem, pogotovo dok mu sin služi kao vojnik? Foster je na taj način zadržao celu stranicu, ispunio zahteve svih novina koje su želele da u dnu objavljuju strip u kaiševima

i izbegao prekidanje Valove priče. (Koliko znam, nijedne severnoameričke novine nikad nisu isekle *Srednjovekovni zamak*, tako da je ovo ispao diskutabilan ustupak.)

Bacanje atomskih bombi na Hirošimu i Nagasaki 6. i 9. avgusta 1945. godine praktično je okončalo Drugi svetski rat. S njegovim krajem završilo se i racionisanje papira i *Princ Valijant: U danima kralja Artura* vratio se na celu stranicu. Valove novinske avanture nastaviće se neizmenjene sve do Herstove smrti 14. avgusta 1951.

Manje od mesec dana po Herstovom odlasku Fosterova sloboda da kreativno osmišljava stranice i slike ponovo je suzbijena, opet pod izgovorom uštede prostora. Kako bi se novinama omogućilo da preoblikuju *Princa Valijanta* u strip od dva horizontalna kaiša, jedan od tri postojeća kaiša trebalo je pravilno podeliti. To je takođe značilo da vertikalne akcione scene od tri kaiša, poput one u kojoj Val s grudobrana zamka skače u šanac, nikad više neće krasiti nedeljnu stranu (videti prvi tom *Princa Valijanta*, tabla 35, [stranica 35, prim. ur.]). Stoga je od table broj 760, od 2. septembra 1951. godine, stranica *Princa Valijanta* zauvek zarobljena striktnim formatom u kom postoji do danas. Iako je vrhunski umetnik nastavio s prekrasnim delom, od te tačke naovamo *Princ Valijant* deluje manje žestoko, manje dramatično od ranijih tabli. Možda zato mnogi imaju iskrivljeno mišljenje o Fosteru kao pripovedaču, dok je današnja publika iznenađena koliko su Valove rane avanture *uzbudljive*. (Čitaoci koji poseduju primerak 17. toma *Fantagrafskih* ranijih reizdanja *Princa Valijanta* moći će tačno da osete tu promenu.) Na sličan način je još jedan Herstov proizvod, *Krejni Ket* Džordža Herimana (slavan baš po svom idiosinkratičnom izgledu), pretrpeo posledice ukalupljanja formata.

Srednjovekovni zamak je doživeo dva knjiška reizdanja. Prva knjiga, *Mladi vitez: Priča iz srednjovekovnih vremena*, u izdanju

Džon Martins hausa iz 1945. godine, bila je omladinska knjiga i sadržala je slike iz stripa. Na naslovnoj stranici za *Mladog viteza* nalazi se slika iz *Princa Valijanta* s table 444 (12. 8. 1944), koja prikazuje Vala pred kraljem Alfarom i nema nikakve veze sa samim tekstom. Ova priča se na 24 stranice fokusira samo na vreme koje je Arn proveo kao paž ser Gregorija i na buđenje romanse s Melisandom. U toj priči Arn nije jedan od sinova ser Gregorija, već sin drugog velikaša, dobiten u razmeni, što je u to vreme bio običaj. Priča se završava tako što Arn spase Melisandu od mladog lava koji izleti iz šume i napadne ih. „Strah joj se video u očima dok je gledala u mladog Arna, ali on je već stupio u akciju. Postavio je strelu u luk. Lav je još bio daleko. Pažljivo nanišanišivši, odapeo je strelu, koja je pogodila zver direktno među oči. Lav je skočio u agoniji i srušio se mrtav dobrih pedeset metara ispred njih.” Ako verujete da su lavovi lutali Engleskom ili da je sedmogodišnji Arn mogao s pedeset metara pogoditi pokretnu metu među oči, biće vam sasvim logično što je ser Gregori odmah proglasio Arna vitezom zbog spasavanja njegove ćerke.

Priča se završava tako što Arn na konju odlazi „u potragu za avanturama”, ali pre nego što ode obećava petogodišnjoj Melisandi da će se ubrzo vratiti i „zatražiti njenu ruku od ser Gregorija”. Ova knjiga je razočaravajuća čak i za kolekcionare Fosteru. Naposljetku, 1949. godine, samo četiri godine po izlasku *Mladog viteza*, kuća *Vilkoks i Folet* objavljuje *Paža kralja Artura* Judžinije Stoun (1879–1971). Iako se ne može tvrditi da je Fosterova knjiga inspirisala knjigu Stounove, naslovna strana predstavlja obrnuti prikaz slike 8 s table 97 *Princa Valijanta* (videti prvi tom, prim. ur.).

Druga „spin-of” knjiga zove se *Srednjovekovni zamak* (1957). Počev od 1951. godine, *Hejstings haus* se udružio s *King fičers sindikejtom* kako bi reizdali *Princa Valijanta* u sedam tomova. Knjige *Princ Valijant* bile

"Never let your shield cover your eyes!"
 "Don't stroke with your arm, put your shoulder
 into it!"
 "Keep on balance! A feat must be good acting!"
 He bellows as usual.

su novelizacije stripa, bogato ilustrovane slikama štampanim u crnim, belim i sivim tonovima – rearanžiranim i ponekad ponovo nacrtanim za drugu namenu. *Srednjovekovni zamak* je bio manjeg obima, ali je dizajniran isto kao i ostala izdanja *Hejstings hausa*. Što nas dovodi do pitanja da li je *Srednjovekovni zamak* pisao samo Foster ili je iz senke tome doprinosa Maks Trel (1900–1996), koji je adaptirao knjige *Princa Valijanta* od prvog do petog toma (tomove 6 i 7 adaptirao je Džejsms Flauers). Trel je bio scenarista i pisac priča za decu; iz senke je napisao knjigu *Moj život i moje vreme* Širli Templ (1936), a pisao je i *Tajnog agenta X-9* po odlasku Dašijela Hameta. *Srednjovekovni zamak* je verna adaptacija stripa, ali takođe dopunjuje i nekoliko detalja koji nedostaju. Na primer, kao što je već pomenuto, gospodari zamka, koji u stripu nikad nisu imenovani, sada su kršteni kao lord i ledi Harvud. Takođe, priča teče prirodnije zato što čitaoc ne ometa forma nedeljnog kaiša od tri slike.

Srednjovekovni zamak se završio 25. novembra 1945. godine 84. epizodom. Četiri godine kasnije Foster će iskoristiti osnovni zaplet rata dveju porodica začinjenoj ljubavnom pričom u nedeljnim epizodama *Princa Valijanta* 722–729 (od 10. 12. 1950. do 28. 1. 1951). U toj verziji zapleta Foster je ser Gregorija zamenio Crnim Robertom, lorda Harvuda Rajom Folkom, Hjuberta Ejdrjanom i Alis ćerkom Raja Folka – kojoj (opet!) nije dao ime.

Iako ćete morati da sačekate sledeći tom kako biste dočitali *Srednjovekovni zamak*, reći ću vam nešto o njegovoj poslednjoj slici, zato što je priča zanimljiva i odnosi se na zemlju koja je upravo izašla iz velikog rata. Ovo ne bi trebalo da vam pokvari užitek čitanja kraja – već da ga možda još više osnaži.

Kao što su mnoge žene čiji su voljeni tokom Drugog svetskog rata otišli u boj iskusile, na kraju priče ledi Harvud ne zna šta će joj budućnost doneti. (Knjiško izdanje *Džon Martins hausa*, već smo rekli, u potpunosti preskače ovaj završetak.) Za razliku od toga, na koncu slične ratne priče, s Crnim Robertom i Rajom Folkom, nacrtane sedam godina kasnije, vidimo udovicu kako skupa sa svojom decom oplakuje stradalog supruga i oca.

Kraj *Srednjovekovnog zamka* priličio je vremenu u kom je nastao, dok se završetak priče o Crnom Robertu i Raju Folku više oslanjao na ono čemu je Foster sa svojim prijateljima svedočio tokom Drugog svetskog rata. Prva priča govori o ljubavnoj romansi i borbi za častan cilj, dok ova druga, iako na svoj način jeste romantična, daje ozbiljniji pogled na posledice rata i one kojima „nije bilo do poezije”.

BUT FOR THE LADY OF THE CASTLE THERE WAS NO HEROICS. SHE WENT ABOUT HER BUSINESS WITH QUIET EFFICIENCY. ONLY HER PILLOW AT NIGHT KNEW THE LONELINESS IN HER HEART.

THE END

(LEVO) SAMOPOZAJMLJIVANJE: Foster će pozu lika na desnoj strani slike iz *Srednjovekovnog zamka* (izdanje *Hejstings hausa* – primećujete crno-belo-sive tonove, kao i otkucan tekst) upotrebiti godinama kasnije u ilustraciji uz urednički tekst.

(ISPOD) RAZLIČITI KRAJEVI: *Srednjovekovni zamak* se 1945. godine završava notom setne neizvesnosti, dok raspoloženje u sličnoj pripovesti iz *Princa Valijanta* šest godina kasnije odaje neskrivenu tragediju.

ZAHVALNICE

Autor želi da zahvali Vilu Mariju, Brajanu Vokeru, Džefu Lindenblatu i Marku Džonsonu na pomoći u pripremi ovog teksta.

ODABRANA BIBLIOGRAFIJA:

Nepotpisano (1941), *Tajm*, „Štampa: nestašica papira”, Njujork: *Tajm*, ponedeljak, 13. oktobar 1941.

Ed Frank, „Enciklopedija istorije i kulture Tenesija: Čikaso ordnans vorks”. *Misisipi veli kolekšn* verzija 2.0 <http://tennesseencyclopedia.net/entry.php?rec=245>, pristupljeno 17. marta 2011.

Vil Mari (2000), „Stripovi zlatnog doba sa crne berze!”. *Komik buk marketplejs*.

Brajan Voker (2004), „Stripovi: pre 1945”. Njujork: *Hari N. Abrams*.

MANY A VERSE WAS WRITTEN AND MANY A SONG SUNG TO THE YOUNG MAID WHO CHAINED HERSELF TO THE STAKE WITH HER LOVER

THERE WERE ALSO SOME HUNDREDS OF WIDOWS AND ORPHANS WHO FAILED TO SEE ANYTHING ROMANTIC IN THE EVENT. BUT THEN, THEY HAD NO APPRECIATION OF POETRY.

Unwanted Peace

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
BY
HAROLD R FOSTER

ARTUR I NJEGOVA VOJSKA NEDELJAMA STAJAŠE PRED MOĆNIM NEPRIJATELJEM. TADA TUNJAR, VIKINŠKI BORAC, IZAZVA NA DVOBOJ NAJBOLJEG MEĐU ARTUROVIM LJUDIMA. SHVATIVŠI NJEGOV NAČIN BORBE, VAL LAKO SAVLAĐUJE SNAŽNOG VIKINGA.

DOK SE VAL VRAĆA DRUGOVIMA, RADOSNE UZVIKE ARTUROVIH VITEZOVA PRATI, KAO ODJEK, DIVLJI BES U VIKINŠKIM REDOVIMA.

NA KRALJEVOM LICU LEBDI OSMEH. „BIĆE DA PATIŠ OD NAJTEŽEG OBLIKA GLUVILA. ZAR NISI ČUO NAŠE NAREĐENJE? MOŽDA BI TI ŽELEO DA VODIŠ NAŠU VOJSKU?“ „DA, GOSPODINE“, ODGOVARA VAL S RAZORUŽAVAJUĆOM NEVINOŠĆU.

„UZ POMOĆ MALE ČETE OKRETNIH KONJANIKA, ZA NEKOLIKO NEDELJA NAČINILI BISMO POMOR MEĐU VIKINŠKIM REDOVIMA I LIŠILI BISMO IH NJIHOVE KOMORE!“

I TAKO SLEDEĆEG DANA JEDNA MALA ČETA PROBRANIH BORACA, S JULIJANOM NA ČELU, ODJAHA DUŽ STAROG ZIDA I ZABE U ŠKOTSKU DALEKO OD POGLEDA VIKINGA.

SAKRIVENI MEĐU STENJEM, ARTUROVI BORCI ČEKAJU KOMORU KOJA SVAKODNEVNO SNABDEVA HRANOM VIKINGE IZ NJIHOVE GLAVNE BAZE.

VAL JE MUDRO OPABRAO SVOJE LJUDE. SVE SU TO MLADI BORCI, KOJI ŽUDE ZA ZLATNIM MAMUZAMA VITEŠTVA... I KOLIKO SAMO UŽIVAJU U SVOJOJ OPASNOJ MISIJI!

U PREPAD POLAZE KAO HITRI SOKOLOVI, NIKAD DVAPUT NA ISTOM MESTU, I UVEK PLAMEN OSTAJE KAO BELEG PUTA KOJIM SU PROŠLI.

MNOGO VREMENA ZA OBED PROPE U VIKINŠKOJ VOJSCI UPRAZNO, SUVIH KAZANA!

TADA SE HORSA OBRATI ZA HRANU SVOJIM SAVEZNICIMA PIKTIMA, AL' OVI BAŠ NISU PRETERANO SREĆNI ZBOG TOGA!

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
BY
HAROLD R. FOSTER

HORSE

ARTUROVA VOJSKA IMA ODLIČAN POLOŽAJ IZA TVRDOG ZIDA, ALI JE HORSJA NADMOĆNIJI U POLJU. NAPADIMA NA VIKIŃSKU KOMORU, VAL I NJEGOVA GRUPA POREMETILI SU TU PAT-POZICIJU.

A SAD JE I SARADNJA HORSE I NJEGOVIH SAVEZNIKA PIKTA OZBILJNO UGROŽENA.

ZASEVŠI NA JEDNU UZVIŠENU STENU, VAL PRI SMIRAJU SUNCA POSMATRA KAKO NAILAZI VELIKI KARAVAN S HRANOM, NASTOJEĆI DA DO NOĆI STIGNE U LOGOR VIKINGA.

VEĆ DANIMA PRAVE BUDALAMA PIKTE POSLATE DA IH UHVATE. „NA KONJE I NA NJIH!“, UZVIKUJE VAL, SAV OZAREN ZBOG NOVE IDEJE KOJU IMA U GLAVI. „POKAŽITE SE PIKTIMA I NAVUCITE IH OVAMO!”

I DOK IM SE PIKTI BLIŽE U SVE GUŠĆOJ TAMI, VAL SE PONOVO IZMIČE I, U SAMU PONOĆ, KAO MUNJA SE SRUČI NA POLUSNENI KARAVAN S HRANOM!

A KAD ZORA SVANU, UVEK GLADNI PIKTI NAĐOŠE U POLJU OBILJE HRANE, DO KOJE PRISUTNIM VIKINZIMA KAO DA NE BEŠE STALO!

„NAŠI PRIJATELJI PIKTI NAIŠLI SU NA HRANU”, PRIMEĆUJE VAL DOVOLJNO GLASNO DA GA ČUJU DVA ZAROBLJENA VIKINGA. „POMOĆI ĆE NAM I PREVARIĆE HORSU!”

MA KOLIKO TO IZGLEDALO ĆUDNO, RĀVAO VEZANI ZAROBLJENICI USPEVAJU DA POBEGNU VALU...

... I EVO IH SLEDEĆEG DANA, SASVIM ISCRPLJENIH, U VIKIŃŠKOM LOGORU. „NAŠA HRANA POSLUŽILA JE KAO MITO PIKTIMA, DA NAS IZDAJU! VIDESMO TO SVOJIM OĆIMA!”

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
BY
HAROLD R. FOSTER

HORSA SAZIVA SVOJE POGLAVICE DA I ONI ČUJU
PRIČU KOJU DONEŠE ZAROBLJENICI IZBEGLI IZ
VALOVOG LOGORA.

VAL DIMNIM SIGNALOM DAJE ZNAK JULIJANU DA NAČINI
OTVOR U STAROM RIMSKOM ZIDU, A ONDA SVOJE NEUMORNE
MOMKE POVEDE NAZAD IZ OPASNIH ŠKOTSKIH BRDA.

KRALJ ARTUR VEĆ NEDELJAMA BESNO GRIZE NOKTE IZA
OKRILJA ZIDA, A ONDA SHVATI DA VEĆ NEKO VREME NE VIDI
KUHINJSKE VATRE U VIKINŠKOM LOGORU.

VAL I NJEGOVI MOMCI STIŽU. „SVE JE U REDU”,
JAVLJA ON. „VIKINZI I PIKTI ĆE SE USKORO POTUĆI!”

„NAJZAD MOŽEMO U NAPAD!”, ZBORI KRALJ. „NE,
GOSPODARU”, KAŽE VAL, ZABORAVLJAJUĆI DA AR-
TUR NE VOLI DA MU SE PROTIVREĆI. „NAPAD BI IH
PONOVO UJEDINIO. OSTAVITE IH NEKA SE ISKASAPE
MEĐUSOBNO!”

ARTHUR TEŠKO PROGUTA PRIMEDBU. „IMAŠ LI JOŠ
NEKO NAREĐENJE?” „DA”, VAL ĆE BEZAZLENO.
„POVUCIMO SE. ENO, RAZDVAJAJU SE.”

A KAD JEDAN VIKINŠKI IZVIDNIK POTVRDI DA SU SE
ARTUROVI LJUDI POVUKLI, HORSA UZVIKNU: „SAD
ĆEMO OVIM LUPEŠKIM PIKTIMA DATI DOBRU LEKCIJU!”

IZ BEZBEDNE UDALJENOSTI TVRĐAVE, ARTUR POSMA-
TRA KAKO NJEGOVI MOĆNI NEPRIJATELJI UNIŠTAVAJU
JEDNI DRUGE. POBEDA! I TO BEZ KAPI KRVI!

„JULIJANE, IMENUJEM TE VITEZOM ČUVAREM ZIDA I
DAJEM TI ČETU KONJANIKA. BILA JE TO IDEJA PRINCA
VALIJANTA, KOJI, IZGLEDA, VODI POSLOVE NAŠEG KRA-
LJEVSTVA”, DODAJE SKROMNO ARTUR.

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
BY
HAROLD R. FOSTER

KRVAVI OBRAČUN KOJI JE POKRENJO VAL KAKO BI ZAŠTITIO ARTUROVU VOJSKU OBEIMA SAVEZNIČKIM STRANAMA DONOSI TEŠKE GUBITKE.

STOGA SE I JEDNI I DRUGI POVLAČE; PIKTI U SVOJE PLANINE, A VIKINZI NA SVOJE BRODOVE.

POŠTO OPASNOST OD UPADA VARVARA BI OTKLO-
NJENA, KRALJ ARTUR POVEDE SVOJU BLISTAVU
VOJSKU NAZAD U KAMELOT.

NISU BAŠ PRETERANO VESELI, JER JE SJAJNA BITKA
IZOSTALA. VAL ONDA NAPUŠTA VOJSKU I NASTAVLJA
DA JEZDI POLJIMA SAM.

BLISTAVI POTOK, ODBLESAN SUNCEM U MALOM VO-
DOPADU... ISTI PRIZOR KAKAV JE JEDNOM DAVNO
UGLEDAO NA MAGLENIM OSTRVIMA...

I BAŠ KAO I TOG NEZABORAVNOG DANA, JEDNA
DEVA ISPIRA SVOJE ZLAČANE KOSE... „ALETA!“,
UZVIKNU VAL, GLASOM PROMUKLIM OD ZEBNJE...

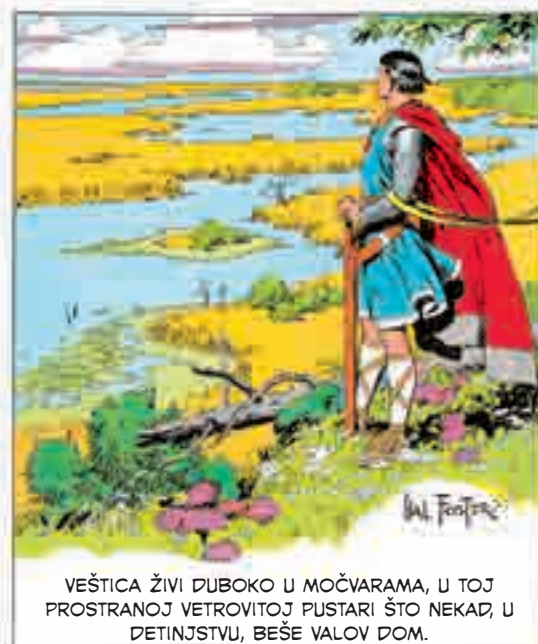
UKAZA MU SE NASMEŠENO LICE JEDNE
SELJANČICE I ILUZIJA SE RASPADE. VAL NASTAVI
DA JAŠE DUBOKO POTRESEN.

„ZAŠTO, OH, ZAŠTO MORAM NEPRESTANO ZAZIVATI
OMRAŽENO IME TOG OKRUTNOG BIČA?“

„VEĆ SAMA POMISAO NA NJU ISPUNJAVA ME NEMI-
ROM. MORAM OTIĆI DO VEŠTICE HORIT I SAZNATI DA
LI JE I TO DEO NJENOG ZLOG PROROČANSTVA.“

VEŠTICA ŽIVI DUBOKO U MOČVARAMA, U TOJ
PROSTRANOJ VETROVI TOJ PUSTARI ŠTO NEKAD, U
DETINJSTVU, BEŠE VALOV DOM.

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
BY
HAROLD R FOSTER

JEDNOM DAVNO VEŠTICA HORIT PROREKLA JE VALU ŽIVOT PUN AVANTURA, ALI I PUN JADA. SADA ON MORA DA PROVERI JE LI NESREĆNA LJUBAV DEO VEŠTIČJEG PROROČANSTVA.

NA IMANJU STAROG DRUGA ON OSTAVLJA KONJA I PRIPREMA PAR SKIJA ZA LAKŠE KRETANJE MOČVAROM.

POZAJMIVŠI OD PRIJATELJA ČAMAC, VAL SE SPRETNOSTI PROBIJA KROZ POZNATE STAZE OGROMNE MOČVARE.

PREDVEČE, PRIBLIŽIVŠI SE OSTRVCETU KOJE MU NEKAD BEŠE DOM, MLADIĆ UGLEDA NEPOMIČNU PRILIKU NEKOG STARCA — PEČAČA. VAL GA POZVA.

„TIHO!“, PROGUNĐA STARAC.
„ZAGRIZLA JE!“

„EVO JE!“, DREKNU ON, POKAZUJUĆI MNOGO ODUŠEVLENJA ALI MALO SPRETNOSTI.

„VEĆ TRI SATA ČEKAM DA ZAGRIZE. I NAJZAD SU MI ZNANJE, STRPLJENJE I VEŠTINA BOGATO NAGRAĐENI!“

„PA TO JE KRALJ SLAJGON!“, UZVIKNU VAL ZAČUĐENO. „NEGDAŠNJI TIRANIN TULE!“

I TAKO SE VAL VRATIO KAO GOST U DOBRO ODRŽAVANU KUĆU KOJU JE NEKAD ZVAO DOMOM.

„KAD SAM VRATIO TRON TVOM OCU U ZAMENU ZA OVO MESTO, LIŠIO SAM SE SVIH BRIGA, SPLETKI, IZDAJA I STRAHOVA“, KAŽE ZADOVOLJNO SLAJGON. „A OSLOBODIO SI SE I JEZIČAVE ŽENE I RĀVAO VASPITANOG DETETA“, PODSETI GA VAL.

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
by
HAROLD R. FOSTER

KRALJ SLAJGON POKAZUJE VALU SVOJ
CVETNI LUG I SVOJA OBRABENA POLJA. „ZA-
MENIVŠI S TVOJIM OCEM PRESTO TULE ZA OVO
TIHO MESTO, NAČINIO SAM DOBAR POSAO!”

ALI ČUVŠI OD VALA ŠTA MLADIĆ SMERA, STADE GA
ODVRAĆATI.

„NE IDI DALJE U MOČVARU! JEDAN STRAŠNI BE-
ZOBZIRNI DŽIN UBIJA SVAKOG KO SE USUDI DA
TAMO ZAĐE!”

„JEDNOM DAVNO GA VEĆ SRETOH I POBEDIH”,
KAŽE VAL. „MOŽDA ĆU OPET USPETI DA GA UKROTIM.”

OD SAMOG SVITANJA PA SVE
DO SUNČEVOG SMIRAJA BRODI
VAL BESKRAJNOM MOČVAROM.

NAPETIH ŽIVACA, SVAKIM ČULOM NA OPREZU,
VAL SPREMNO IŠČEKUJE NEIZBEŽNI SUSRET.
IZNENADA, U TIŠINI, STRAŠNA TORGOVA PRILIKA
POMALJA SE PRED NJIM. SEČIVO RASPEVA-
NOG MAČA SE ISTOG ČASA ISPREĆUJE IZMEĐU
DVOJICE LJUDI!

NE MOGAŠI VIŠE DA
KORISTI ČAMAC, VAL STAVLJA SKIJE I
NASTAVLJA PUT, OBELEŽIVŠI NAJPRE
ZASTAVICOM MESTO GDE MU OSTADE BARKA.

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
BY
HAROLD R. FOSTER

„MIRNO, TORŽE, MIRNO“, REČE VAL DŽINJU SPOKOJNIM GLASOM. „IDEM TVOJOJ MAJCI KAO DAREŽLJIVI GOST...“

„... ILI KAO NEPRIJATELJ... IZABERI!“

TORGOVE SITNE ZLE OČI OSMOTRIŠE BLISTAVO SEČIVO I ODLUČNO LICE IZA NJEGA. PROMRMLJAVŠI NEŠTO, ON POVEDE PUT.

HORITINA KOLIBA: TAKO JE DIVLJE I SUMRAČNO TO MESTO DA SE U VALOVO SRCE PONOVO UVUČE STARI NESPOKOJ.

HORIT I NE GLEDA VALA: UŽASNUTE OČI UPERENE SU JOJ U BLISTAVI MAČ. „TAJ OGNJENI ZAČARANI MAČ“, PROSTENJA ONA. „SKLONI MI GA S OČIJU!“

VAL ODLAŽE MAČ U KORICE I OSTAVLJA GA NAPOLJU. „POGLEDAJ, KRALJICE TINE, DONEO SAM DRAGOCENE DAROVE TEBI I TVOM SINU. ŽELIM DA SPOZNAM SVOJU BUDUĆNOST... A SAD MI RECI IMA LI TVOJA MAGIJA IKAKVOG DEJSTVA PROTIV ALETINIH ČINI.“

„LUDAČE! ČOVEK VEĆ DOVOLJNO PATI ZBOG USPOMENA NA SVOJU PROŠLOST... A TROSTRUKO JE PROKLETNIJI ONAJ KO ZNA SVOJU BUDUĆNOST!“

„SREĆA JE DAR VREDNIJI OD SVEGA. POGLEDAJU, IPAK, ŠTA TI DONOSI BUDUĆNOST. UTOLIKO GORE PO TEBE! ETO, PONOVO VIDIM PUSTOLOVINE, BOGATSTVO I UZBUĐENJA. ALI SPOKOJA NIGDE!“, ZACEREA SE VEŠTICA.

U PROHLADNOJ JASNOJ ZORI MLADI VITEZ STOJI ISPRED BEDNE KROVINJARE... USAMLJENA, NESREĆNA SILUETA.

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
BY
HAROLD R. FOSTER

VAL SE NAŠAO U SRCU MOČVARE U NADI DA ĆE MU VEŠTICA SKINUTI ČINI, ALI UZALUD: STARO PROROČANSTVO SE PONOVILO.

BOLAN U SRCU, VRAĆA SE SVOM ČAMCU I NAPUŠTA TO TUROBNO MESTO.

KRALJ SLJGON NESTRPLJIVO OČEKUJE MLADIĆEV POVRATAK IZ OPASNE MISIJE.

VAL MU PRIČA O ISHODU. SLJGON PROGUNDA: „AKO JE TA ALETA MAKAR UPOLA TAKO DIVNA KAO ŠTO TVRDIŠ, NJEN LIK ŠTO TI IZLAZI PRED OČI BIO BI PRAVI BLAGOSLOV ZA SVAKOG OSIM ZA BUDALU!“ I STARCU SE OTE TEŽAK UZDAH.

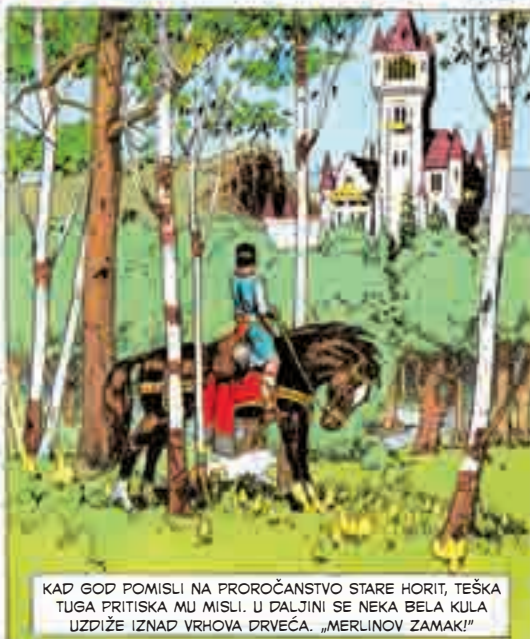
MNOGO DANA VAL TUMARA PREDELIMA SVOG DETINJSTVA... STARE USPOMENE NAVIRU... PECANJE... LOV... OTAC...

SEĆANJE NA OCA BUDI U NJEMU ŽELJU DA JOŠ JEDNOM VIDI LICE SVOG KRALJEVSKOG RODITELJA... VAL NE OKLEVA...

TRI SU GODINE PROŠLE OTKAKO MU JE KRALJ NAREĐIO DA OSTANE KOD KUĆE... A ON JE IPAK TVRDOGLAVO POŠAO SVOJIM PUTEVIMA, LUTAJUĆI BEZBRIZNA SRCA ŠIROKIM SVETOM...

KAD GOD POMISLI NA PROROČANSTVO STARE HORIT, TEŠKA TUGA PRITISKA MU MISLI. U DALJINI SE NEKA BELA KJULA UZDIŽE IZNAD VRHOVA DRVEĆA. „MERLINOVA ZAMAK!“

„KO MI MOŽE BOLJE POMOĆI DA OTKLONIM ČINI OD VELIKOG ČAROBNJAKA MERLINA AMBROZIJUSA, SAVETNIKA KRALJA ARTURA!“

VAL ZAKUĆA... ZABORAVIVŠI, NA NESREĆU, NEOBIČAN NAČIN NA KOJI RADI MERLINOVA GLAVNA KAPIJA!

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
by
HAROLD R FOSTER

SAMO NEKOLIKO SEKUNDI PREKASNO, VAL SE
SETIO ZAVRZLAME S MERLINOVOU KAPIJOM...
TAMAN DOVOLJNO DA SE, BEZ IKAKVIH
CEREMONIJA...

... NAĐE U PODRUMU, GDE SE DOČEKUJU NEPOŽELJNI
GOSTI! TU BI I OSTAO DA SE NIJE DOČEPAO ALKE...
DOŠAO JE KAO UGLAĐEN, UREDNO ODEVEN MOMAK...

... A EVO GA SADA GDE, DRŽEĆI SE ZA ALKU, VISI KAO
BEZOBLIČNA GNEVNA MASA ODEĆE, MESA I KOSTIJU!

I STOGA, ONO ŠTO ĆE MLADI MOMAK ZLOBNO
HITNUTI NA PROZOR MERLINOVE RADNE SOBE NIMA-
LO NIJE NALIK NA BUKET RUŽA!

MERLIN RADI NA NOVOM MAGIČNOM SIMBOLU,
KORISTEĆI UGALJ ZA CRNU, ŠUMPOR ZA ŽUTU, A
PEPEO ZA SIVU BOJU... I U TOM ČASU STIŽE VALO-
VA PORUKA!

ČUDNOM ZGODOM, MERLIN BAŠ U TOM TRENU
PRONALAZI BARUT. „SVEGA MU!“, GRMNU STARI ČA-
ROBNJAK, BELE BRADE ZAHVAĆENE LJUTIM DIMOM.

GRMLJAVINA ZAZVA OBLAKE I KIŠU, ŠTO
SAMO POKAZUJE KOLIKO JE MERLIN
VELIKI MAG. VAL TRAJI SKLONIŠTE...

I DOK GNEVNI VAL ULAZI, MERLIN USTAJE NAD OSTACI-
MA LABORATORIJE... ONO ŠTO JEDAN DRUGOM IMAJU
DA KAŽU, HARTIJA NE TRPI... NEK OSTANE ZASTRTO
VELOM... KOJI JE I SAM OPRLJEN!

Merlin solves a Problem.

Prince Valiant

IN THE DAYS OF
KING ARTHUR
by
HAROLD R. FOSTER

MERLINU SE PRVOM VRAĆA SMISAO ZA HUMOR. „TAKO MI BRADE!“, UZVIKNU ON, PRSNUVŠI U NEO-DOLJIV SMEH, „DAO BIH SVE DA SAM TE MOGAO VIDETI SPETLJANOG NA TIM VRATIMA!“

„TAKO MI BRADE!“, RUGA SE VAL. „KOJE BRADE? EKSPLOZIJA TE JE OSTAVILA SAMO S POLOVINOM DLAKA!“

MORA DA PROĐE NEKO VREME PRE NO ŠTO MERLIN VRATI SVOJ MIR, JER POVREĐENA TAŠTINA NAJTEŽA JE RANA. TAD NAREDI DA SE ZAPALI VATRA I DA SE GOSTU DONESE SUVO RUBLJE.

VAL GA MOLI ZA POMOĆ. „TRI PUTA MI STARA HORIT PRORIČE NAJDIVNIJE PUSTOLOVINE, ALI NIKAD I NIGDE SPOKOJA. I DA BUDE JOŠ GORE, PRELEPA ALETA OD MAGLENIH OSTRVA BACI ČINI NA MENE!“ I NASTAVI DA PRIČA JOŠ ČITAV SAT, NEUMORNO OPISUJUĆI ALETU!

„ŽELIŠ LI“, UPITA MERLIN, „DA SASVIM DIGNEŠ RUKU OD NAJLEPŠIH AVANTURA, DA SE OŽENIŠ, SKRASIŠ I VODIŠ TIH PORODIČNI ŽIVOT?“

„PA, NE BAŠ“, ODVRAĆA VAL OZBILJNO. „ŽELIM AVANTURE, UZVIŠEN CIJL ZA KOJI ČU SE BORITI, DOBRE PRIJATELJE I SJAJNE NEPRIJATELJE, ŽELIM DA PUTUJEM SVETOM I...“, REČE, DODAVŠI POSLE KRATKE STANKE, „DA LJUBIM JEDNU DEVOJKU!“

„JADNO NESREĆNO MOMČE!“, PROMRMLJA MERLIN S LAKOM PORUGOM. „A ŠTA SI DOSAD I IMAO ČITAVOG ŽIVOTA OSIM ONOG ŠTO SI UPRAVO POŽELEO? A ŠTO SE SPOKOJA TIČE, TO JE IZMIŠLJOTINA. DAJ ČOVEKU SVE ŠTO ŽELI I OPET ĆE BITI NESREĆAN JER NIJE POŽELEO VIŠE, DAJ MU JOŠ I UMREĆE OD BRIGA. SAMO KORNJAČA, USNULA NA SUNCU, ZNA ZA SPOKOJ! A ŠTO SE TIČE ALETINIH ČINI, TI LUDO, AKO JE DOISTA LEPA KAO ŠTO KAŽEŠ, ČINI JOJ NISU NI POTREBNE!“

MERLINOV ZDRAV RAZUM OTKLONIO JE VALOV NEMIR I ON VIŠE NE BRINE... IPAK, OSEĆA SE KAO DA JE NEKAKO IZGUBIO NEŠTO NA ŠTA BEŠE SVIKAO... I NIJE SREĆAN ZBOG TOGA...